

Säästääkö EU itsensä hengiltä?

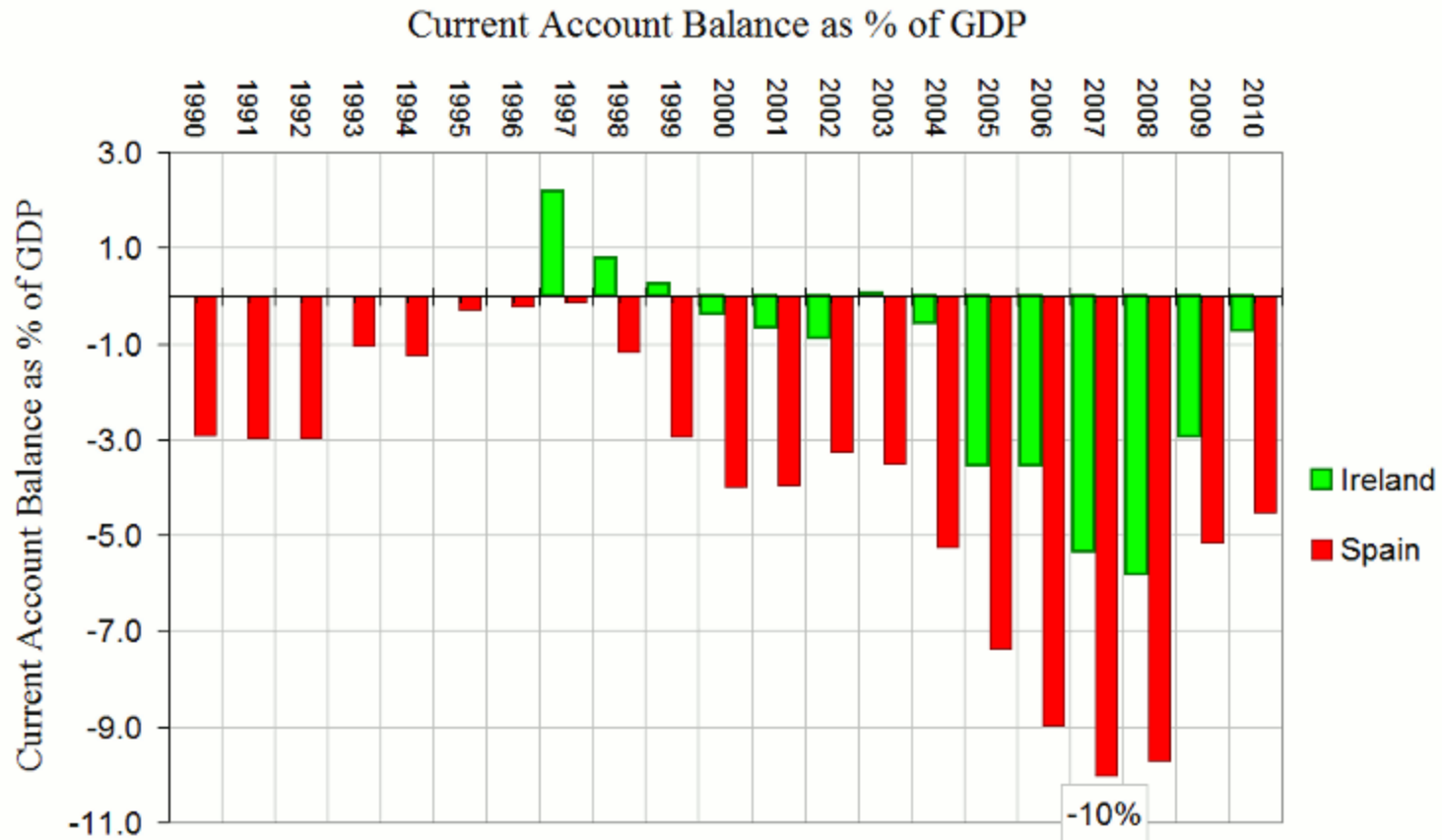
Matti Tuomala

20.04.2013

Euro-kriisin synnystä

- Euron ja USA:n kriisissä samoja piirteitä
- Erityisesti Saksan säästämisen ylijäämä virtasi muihin Euro-maihin kuten Espanjaan ja Irlantiin synnyttäen kiinteistömarkkinoiden hintakuplan.
- Kuplan puhkeamisesta taas seurasi yksityisten velkojen sosialisointi pankkien pelastamisessa.
- Seuraavasta kuvioista nähdään miten maksutaseen alijäämä on kehittynyt euron aikana näissä maissa

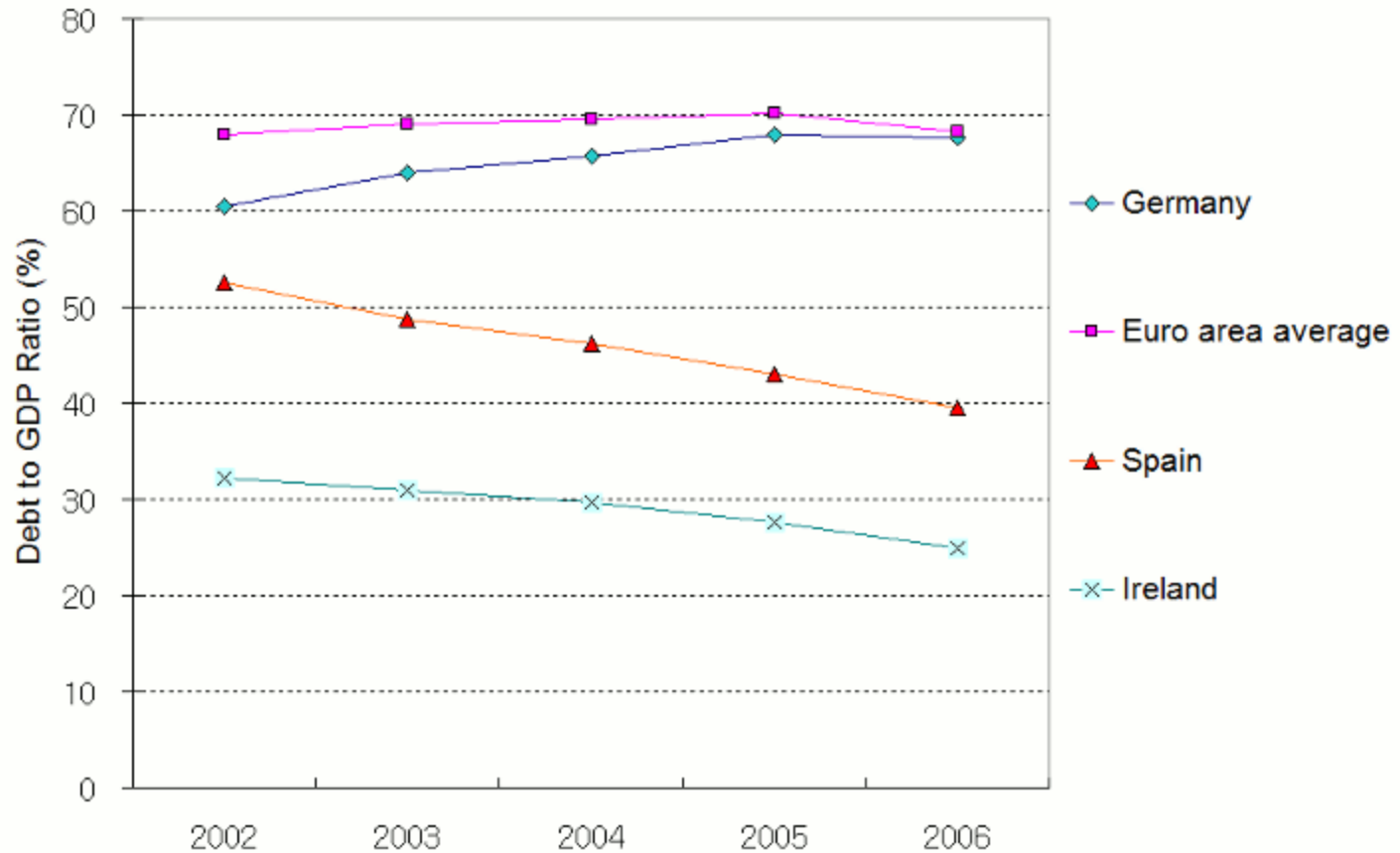
Maksutase osuutena (%) BKT:sta

Yksityisen sektorin velkaantumista julkisen talouden velkaantumiseen

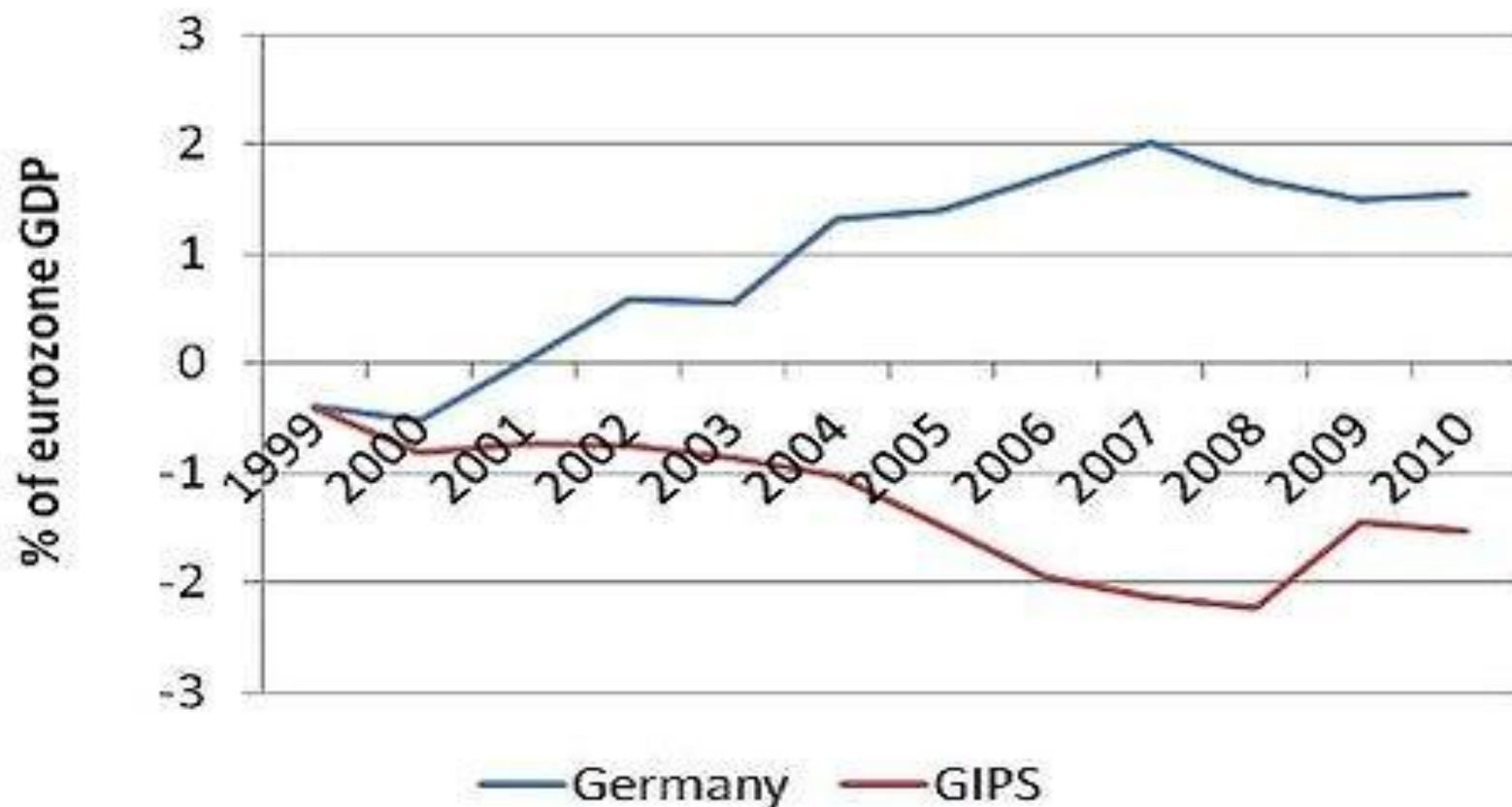
- Irlannissa ja Espanjassa julkinen budjetti oli ylijäämäinen kriisiin tultaessa 2008, toisin kuin Saksassa.
- Julkisen velan BKT-osuus laski Espanjassa ja Irlannissa.
- Saksassa se kasvoi!
- On puhuttu vain holtittomasta julkisen talouden hoidosta ongelmamaissa. Seuraavasta kuvioista sitä on vaikea nähdä.

Julkisen velan BKT-osuus

Maksutase

Current account balances

Kiristyspolitiikka (Austerity) hoitokeinoksi

- Nykykriisin alkuvaiheessa näytti siltä, että keynesiläinen politiikka olisi laajasti hyväksytty keino selvitä tästä tilanteesta
- Kuvitelma Keynesin paluusta osoittautui harhaksi.
- Tämä ei ollut suinkaan ensimmäinen kerta kun keynesiläiset keinot hylättiin.

- Suomen omassa 1990-luvun alun lamassa virallinen linja hylkäsi tuolloin elvyttävän finanssipolitiikan.
- Silloinen valtiovarainministeriön kansantalousosaston ylijohtaja Sixten Korkman toteaa Kianderin ja Vartian Suuri lama -kirjassa, että
- *”muualla Keynesistä luovuttiin jo aiemmin”... ”elvytys voisi hidastaa kustannuspeutumista”, koska juuri (Kiander-Vartia lisäys), ”työttömyyden uhka on mekanismi, joka pakottaa palkkasopeutumisen, jos kustannusremonttia ei tulopolitiikalla saada aikaan... Elvyttävä finanssipolitiikka on ristiriidassa sen linjan kanssa, jota ecu-sidonnaisuus edustaa” (Kiander & Vartia 1998).*

- Poliittinen oikeisto niin Suomessa kuin maailmalla pelkää elvytyksen pysyvästi kasvattavan julkista sektoria.
- Nykytilanteessa nimelliskorkojen ollessa nollassa tuntumassa juuri finanssipolitiikan kautta tapahtuva elvytys on erittäin tehokasta ja useimmiten ainoa keino.
- EU-maiden enemmistö näkee kuitenkin Saksan johdolla vyönkiristykseen perustuvan finanssipolitiikan talouden luottamuksen palautumisen edellytyksenä.

- Ison-Britannian hallitus on tästä erinomainen esimerkki.
- Vaikka yhteiskuntatieteissä ei juuri voi tehdä ns. luonnollisia kokeita eli emme voi toistaa historiaa, Britanniassa jo yli kaksi vuotta jatkunut kiristyspolitiikka käy hyvin luonnollisesta kokeesta.
- Siitä käy myös Suomessa 1990-luvun alussa toteutettu kiristyspolitiikka?

- Kiristyspolitiikan kannattajat pelottelevat velkaantumisen turmiollisilla seuraamuksilla. (kuten 1990-luvun lamassa Suomessa)
- Pelottelun takana on ikivanha vertaus, jonka mukaan julkista taloutta tulee hoitaa kuin yksittäistä kotitaloutta.
- Tällä vertauksella on harhaanjohdettu suurta yleisöä ja poliitikkoja.

- Julkista kysyntää kasvattamalla voidaan laajentaa tuotantoa luomalla työpaikkoja ja palkkaamalla niihin ihmisiä, jotka muuten olisivat työttömiä.
- Yksittäinen kotitalous ei voi muuttaa makrotaloutta elämällä yli varojen. Julkinen talous pystyy tähän.
- Kestävällä pohjalla ollaan kun velan kasvu ei ylitä inflaation ja talouskasvun summaa.

Tutkimuksen rooli: velkaantuminen & kiristyspolitiikka

- Kun julkinen velka ylittää 90% BKT:sta talouskasvu alkaa hiipua (Reinhart - Rogoff).
- Tätä tulosta on käytetty kiristyspolitiikan avain perusteluna (esim. Olli Rehn, Paul Ryan, George Osborne jne)
- Nyt on osoitettu että tulos perustuu koodausvirheeseen. Noloa!

Schäuble ja Austerity

- Wolfgang Schäuble: We have read the study by Rogoff and Reinhart very carefully. They have demonstrated empirically that beyond a certain level, public indebtedness becomes damaging to growth.
- The Washington Post 9.4.2013
"kasvuystävällinen prosessi"? "Kestävä kasvu"? Hölynpölyä.
- Ehkä Schäublen pitäisi katsoa dataa [eurostat data on GDP](#) & [unemployment](#).

Työttömyys; EUROSTAT

- Helmikuu 2013
- Euroalueen työttömyysaste 12.0%
- EU27 10.9%
- Molemmat ”ennätyksiä”
- Espanja 26.3%, Kreikka 26.4%, Portugali 17.5%, Itävalta 4.8%

EKP:n rooli

- Miksi EKP reagoi vasta kesällä 2012?
- Mihin GIPS-maiden kiritystoimia olisi tarvittu jos EKP olisi reagoinut heti?

Mikä on austeritypolitiikan kannattajien ajatuksenkulku?

- Onko kysymys prioriteetista?
- Kiristyspolitiikan kannattajat (EU:n komissio) pitävät fiskaalista sopeuttamisesta ensisijaisena, ei talouden tilaa.
- Tulokset näkyvät seuraavissa kuvissa

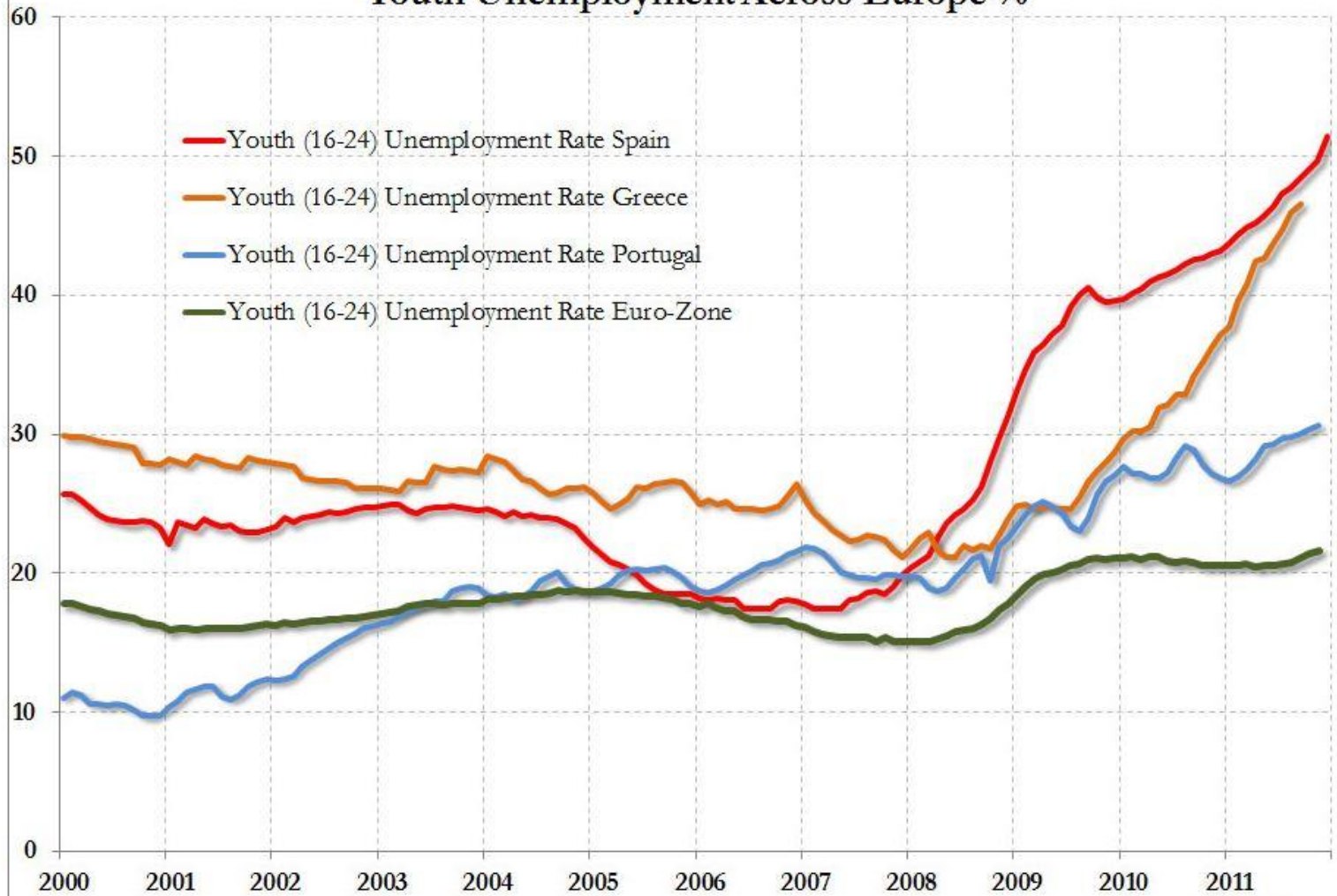
EURO AREA UNEMPLOYMENT RATE

Percentage of the Labor Force

SOURCE: WWW.TRADINGECONOMICS.COM | EUROSTAT

Youth Unemployment Across Europe %

Source: Zero Hedge

Johtopäätöksiä

- Nuo kuviot kertovat sekä Euro-järjestelmän että kiristyspolitiikan epäonnistumisesta?
- Tarvitaan keinoja hoitaa Euro-järjestelmän sisäinen maksutase-ongelma.
- Nykyinen Euro-järjestelmä on huono vakuutusjärjestelmänä